

عنوان مقاله:

شعر گفتار و شعر پسانیمایی

محل انتشار:

همایش کشوری افسانه (سال: 1389)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

قهرمان شیری - دانشیار دانشگاه رازی

خلاصه مقاله:

شعر گفتار که امروز با نام سید علی صالحی ملازم شده است، در پیشینه ی خود سهراب سپهری و فروغ فرخزاد را نیز دارد. این نوع از شعر علاوه بر گرته برداری نسبتاً کم رنگ از رگه های گفتارگونه ی شعر دور ههای گذشته از رودکی تا عصر حاضر، از زبان ترانه ها و آوازه های دوره ی پهلوی و پس از آن، و ترجمه ی اشعار خارجی به وسیله ی افراد غیر شاعر که اغلب چیزی جز نثر شاعرانه ن بوده، تأثیر بسیار پذیرفته است. واکنش به طایفه گری فرهنگی، فئودالیسم قلمی، الیگارش ادبی، استبداد زبانی، کتاب زدگی، و اشباع شدگی زبان فاخر نیز از دلایل زمینه سازی کننده در شکل گیری این نوع از شعر است. بعضی از ویژگی های این نوع شعر عبارت است از: دوریگزینی از گزینش وازگان فاخر در زبان، روی آوردن به زبان طبیعی و صمیمی گفتار، زندگی بخشی به کلمات آشنا، خطابه ای و مکاتبه ای بودن، پراکنده گویی و فقدان ایجاز، اتکا بر لحن و احساس درونی گفتار، استفاده از تکیه کلام ها و عادت های گفتاری مردم، نمایش روحیه ی کودکانه و ز نانه در بیان، شعله ور ساختن روح و عاطفه و اندیشه. اما اصلی ترین خصوصیت شعر گفتار، همان گفتارگرایی است. زبان ساده ای که شعر گفتار در سلوک خود از سخن مردم به وام می گرفت، بر سادگی و صراحت و صداقت مردم مهر تأیید می نهد. این سادگی و صراحت و صمیمیت، همواره خصوصیات متقابل با خود را نیز تداعی می کنند: پیچیدگی، دورویی و پنهان کاری، و خشونت. ناگفته پیداست، وقتی یک شیوه ی هنری با آن ویژگی ها در یک جامعه به وجود می آید، این عمل بدون تردید واکنشی متقابل به نبود آن خصلت ها در سلوک آن جامعه است، چرا که هنر، با منش آرمان گرایانه ی خود همواره به جستجوی باید ها در درون نبایدها می پردازد تا حقیقت را از دل واقعیت بیرون بکشد و به نمایش بگذارد. علی باباچاهی نیز که بنیان گذار جریان شعر پسانیمایی است یکی از شاعران و منتقدان بزرگ، در حوزه ی شعر معاصر است که با مسئولیت چندین ساله در صفحات شعر آدینه و با حضور مستمر در انجمن ها و نشست ها و کارگاه های ادبی، توانست است هم زمان شعر و نقد را با قدرتمندی تمام به موازات یک دیگر به پیش ببرد. جایگاه بی منازع او در نقد و شعر، مانع از بازگویی این حقیقت نیست که شعر پسانیمایی در برابر جریان ها ی هم زمان خود چندان جریان جان دار و برخوردار از موجودیت متفاوت و مستقل نیست. در حال حاضر، به دلیل تقدم تاریخی جریان شعر گفتار و شعر زبان بر جریان شعر باباچاهی، اغلب ویژگی هایی که خود باباچاهی و دیگران برای شعر پسانیمایی برمی شمارند جزو خصوصیات است که برای آن جریانها ذکر شده است. از مجموع این ویژگیها، تنها چند خصوصیت را میتوان از ویژگی های مخصوص شعر پسانیمایی قلم داد کرد که عبارت اند از: طرح مستقیم موضوعات پست مدرنیستی و تئوری های ادبی در درون عبارت های شعری، استفاده از عبارت های آهنگین اما غیر عروضی، دوری از زبان و بیان و تصاویر رمانتیک دوره ی شبانی و کشاورزی، کاربری خصوصیت و خط سیر روایی داستانی (خصوصیتی کاملاً نیمایی که تنها نظام گسیخته شده است).

کلمات کلیدی:

سید علی صالحی، علی باباچاهی، شعر گفتار، شعر پسانیمایی، شعر معاصر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/228225>

